

Grey Scale #13

DANES-PICTA.COM

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

114

51

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP
im. gen. broni Karola Świerczewskiego

KATEDRA SZTUKI OPERACYJNEJ

Malin

DO UŻYTKU
SZKOLENIOWEGO
POUFNE

Egz. Nr 1

TEZY DO SYMPOZJUM

na temat:

TAKTYCZNY DESANT ŚMIGŁOWCOWY W OPERACJI
ZACZEPNEJ ARMII

(projekt)

pf38570

Malin

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIOWEJ
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego

pf38570

114

31

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP
im. gen. broni Karola Świerczewskiego

KATEDRA SZTUKI OPERACYJNEJ

M. Kalk

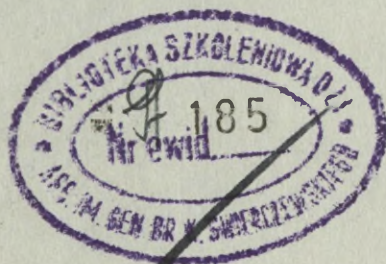
DO UŻYTKU
SZKOLENIA

POUFNE

Egz. Nr 1

TEZY DO SYMPOZJUM
na temat:
TAKTYCZNY DESANT ŚMIGŁOWCOWY W OPERACJI
ZACZEPNEJ ARMII
(projekt)

pf 38570

M. Kalk

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIA
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego

~~pf 38570~~

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP
im. gen. broni K. Świerczewskiego

KATEDRA SZTUKI OPERACYJNEJ

DO UŻYTKU
SLUŻBY

POBIE

Egz. nr 1

Arch. nr 72657

TEZY DO SYMPOZJUM

na temat:

TAKTYCZNY DESANT ŚMIGŁOWCOWY W OPERACJI
ZACZEPNEJ ARMII

/projekt/

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIA
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego

38570

WARSZAWA

Listopad

1975 r.

Tezy do symposium opracował zespół oficerów
ASG WP pod kierownictwem płka dra Tadeusza BENTKOW-
SKIEGO /KSO/ w składzie: płk dypl. Stanisław MISTEWICZ
/KRWIAO/, płk dr Stanisław OLEKSIŃSKI /KSSzKII/, płk
doc.dr Stanisław PIURO /KT WOPL/, ppłk dypl. Michał
POREBA /KTWL/, mjr dypl. Ryszard RAJMAŃSKI /KTWL/,
płk dypl. Tadeusz RISS /KWR1A/, mjr dypl. Roman
SZYMAŃSKI /KTWL/.

Charakter współczesnego pola bitny wskazuje na potrzebę stosowania taktycznych desantów powietrznych w operacji zaczepnej armii przede wszystkim dla wykorzystania skutków własnych uderzeń jądrowych i klasycznych środków rażenia, uzyskania dużego tempa natarcia oraz szybkiego przeniesienia działań bojowych wojsk lądowych w głąb ugrupowania operacyjnego nieprzyjaciela. Tę potrzebę, a także celowość i możliwość użycia taktycznych desantów powietrznych - potwierdza praktyka ich stosowania w działaniach wojennych w Korei, Wietnamie i na Bliskim Wschodzie oraz wnioski z wielu ćwiczeń operacyjnych, prowadzonych w Siłach Zbrojnych Państw - członków Układu Warszawskiego.

Użycie taktycznych desantów powietrznych w operacji zaczepnej armii jest obecnie możliwe w wyniku wprowadzania do naszych wojsk operacyjnych nowych środków transportu powietrznego w postaci różnego typu śmigłowców. Współczesne śmigłowce pozwalają bowiem na wykorzystanie w charakterze taktycznych desantów powietrznych pododdziałów piechoty bez ich uprzedniego długotrwałego szkolenia i specjalnego przygotowania.

Zalety wykonania taktycznych desantów powietrznych przy użyciu śmigłowców wzmogły w latach sześćdziesiątych zaangażowanie teoretyków i praktyków wojskowych w opracowanie zasad ogólnych użycia oraz przygotowania i wykonania taktycznych desantów powietrznych na szczeblu taktycznym i operacyjnym. Jednakże dotychczasowe prace teoretyczne, jak również i przeprowadzone ćwiczenia nie dały ostatecznego, w miarę pełnego opracowania tego problemu.

Ponieważ taktyczny desant powietrzny może być organizowany zarówno z wojsk powietrznodesantowych przetrzucanych do rejonu działań bojowych samolotami lub śmigłowcami, jak i z wojsk zmechanizowanych przetrzucanych śmigłowcami - proponujemy przyjęcie komunikatywnego i krótkiego terminu "taktyczny desant śmigłowcowy" - w rozumieniu taktycznego desantu powietrznego organizowanego

z reguły z wojsk zmechanizowanych desantowanych przy użyciu śmigłowców, a terminu "taktyczny desant spadochronowy" - w znaczeniu taktycznego desantu powietrznego organizowanego z wojsk powietrzno-desantowych przetrzucanych na samolotach i lądujących na spadochronach. Pragniemy wyjaśnić, że często stosowane w tezach do sympozjum pojęcia "działania desantowe" oraz "desantowanie" - niekiedy różnie interpretowane - zostały tam użyte w znaczeniu następującym:

- działania desantowe: jako forma działań bojowych obejmująca desantowanie oraz walkę taktycznego desantu powietrznego na tyłach nieprzyjaciela;

- desantowanie: jako część składową "działań desantowych" obejmująca załadunek, przetrzut i lądowanie desantu w rejonie działań bojowych.

Z uwagi na różnorodność i obszerność problematyki użycia taktycznych desantów śmigłowcowych w operacji zaczepnej armii uważamy za wskazane omówienie na sympozjum jedynie węzłowych, najważniejszych problemów przygotowania i wykonania taktycznego desantu w sile wzmocnionego batalionu piechoty, organizowanego przez armię i realizującego zadania bojowe w jej interesie.

Zwracamy się z prośbą do uczestników sympozjum o wzięcie udziału w dyskusji i przedstawienie wyników doświadczeń i poglądów własnych, reprezentowanych jednostek lub instytucji wojskowych przede wszystkim z zakresu następującej problematyki:

1. Warunki wykonania taktycznego desantu śmigłowcowego w operacji zaczepnej armii.

2. Ocena obiektów działań taktycznego desantu śmigłowcowego w pasie natarcia armii oraz możliwego przeciwdziałania nieprzyjaciela w czasie desantowania i walki desantu.

3. Potrzeby użycia taktycznych desantów śmigłowcowych do realizacji zadań armii w operacji zaozepnej.

4. Możliwości armii w wykonaniu taktycznego desantu śmigłowcowego zwłaszcza w zakresie: przerzutu, obrony przeciwlotniczej, ogniowego przygotowania desantowania oraz wsparcia walki desantu po lądowaniu.

5. Zakres odpowiedzialności, metoda i treść pracy organów dowodzenia poszczególnych szczebli w przygotowaniu desantowania i działań bojowych taktycznego desantu śmigłowcowego /w tym forma i treść opracowanych dokumentów bojowych/.

6. Czas niezbędny na przygotowanie desantowania i działań bojowych taktycznego desantu śmigłowcowego w sile wzmocnionego batalionu piechoty.

7. Możliwości pokonania OPL nieprzyjaciela podczas przelotu taktycznego desantu śmigłowcowego.

1. WARUNKI WYKONANIA TAKTYCZNEGO DESANTU ŚMIGŁOWCOWEGO

Należy stwierdzić, że przygotowanie i wykonanie każdego taktycznego desantu śmigłowcowego w operacji zaozepnej armii realizowane będzie w niepowtarzalnych warunkach: sytuacji taktyczno-operacyjnej, terenowych, atmosferycznych i pory doby, że w każdym przypadku powinny być spełniane inne niezbędne warunki dające gwarancję pomyślnego przebiegu działań desantowych.

a/ Wpływ warunków sytuacji taktyczno-operacyjnej na wykonanie taktycznego desantu śmigłowcowego.

Mówiąc o wpływie sytuacji taktyczno-operacyjnej na przygotowanie i wykonanie taktycznego desantu śmigłowcowego, należy mieć na uwadze przede wszystkim wpływ takich jej elementów, jak: charakter prowadzonych działań wojennych - z użyciem czy bez użycia broni jądrowej, możliwości własne w zakresie wydzielenia niezbęd-

nych sił i środków do działań desantowych, poziom wyszkolenia i morale stanu osobowego desantu, tempo natarcia wojsk własnych, charakter obiektu działań desantowych, oraz możliwe przeciwdziałanie nieprzyjaciela podczas desantowania i walki desantu.

Uważamy, że w działaniach zaczepnych armii z użyciem broni jądrowej najkorzystniejsza sytuacja wykonania taktycznego desantu śmigłowego zaistnieje wkrótce po zmasowanym własnym uderzeniu jądrowym, to jest w okresie zanim nieprzyjaciel ochłonie po tym uderzeniu i odtworzy zdolność bojową wojsk, by mógł w sposób zorganizowany przeciwdziałać wykonaniu przez nas działań desantowych. Jednakże nie wykluczając możliwych silnych uderzeń jądrowych nieprzyjaciela na wojska armii, musimy się liczyć i z określonymi trudnościami w wykonaniu tego desantu.

Z analizy charakteru operacji zaczepnej armii, prowadzonej przy użyciu tylko konwencjonalnych środków walki można wnioskować, że warunki organizacji taktycznego desantu śmigłowego będą wprawdzie bardziej sprzyjające aniżeli w konflikcie jądrowym, ale wyjątkowo niekorzystne będą warunki desantowania i walki desantu po lądowaniu. Szczególne trudności wystąpią zwłaszcza podczas przerzutu desantu w pokonaniu niedostatecznie obezwładnionej OPL nieprzyjaciela. Po lądowaniu desantu należy też oczekiwać w krótszym czasie zorganizowanego i silniejszego przeciwdziałania nieprzyjaciela.

Jeżeli chodzi o możliwości armii w zakresie wykonania taktycznego desantu powietrznego, to może ona: wydzielić do składu desantu niezbędne siły i środki, zapewnić osłonę desantu naziemnymi środkami OPL, przygotować lądowanie i wesprzeć działania bojowe desantu uderzeniami jądrowymi, ogniem artylerii oraz uderzeniami lotnictwa myśliwsko-szturmowego w ramach przydzielonego jej limitu wsparcia na operację zaczepną. Armia nie posiada jednak

dostatecznej liczby nieodzownych do przerzutu desantu śmigłowców transportowych, jak też nie zawsze będzie dysponować odpowiednimi siłami lotnictwa myśliwskiego do osłony desantu przed uderzeniami z powietrza. Ewentualne użycie do przerzutu taktycznego desantu śmigłowcowego pułku lotnictwa wojsk lądowych może nastąpić, z uwagi na inne jego przeznaczenie i małe możliwości transportowe - raczej w szczególnych przypadkach.

W wykonaniu taktycznego desantu śmigłowcowego będą więc zaangażowane siły i środki dywizyjne, armijne i frontowe, co z pewnością nie ułatwi organizacji działań desantowych.

Istotnymi czynnikami warunkującymi wybór tych, a nie innych pododdziałów do składu desantu są: poziom ich wyszkolenia, przygotowanie do działań desantowych oraz morale stanu osobowego. Związane ten ostatni czynnik może odegrać zasadniczą rolę w wykonaniu zadań desantu na tyłach nieprzyjaciela.

Taktyczny desant śmigłowcowy wykonuje zadania bojowe w warunkach specyficznych, bo na tyłach nieprzyjaciela, dokąd musi być przerzucony drogą powietrzną z reguły nad ugrupowaniem bojowym przeciwnika. Z charakteru możliwych obiektów działania taktycznego desantu śmigłowcowego w pasie natarcia armii wynika, że będą to obiekty różne co do siły, wielkości przestrzennej, ruchliwości oraz wrażliwości na uderzenia. Niewątpliwie różna też będzie skala przeciwdziałania nieprzyjaciela w czasie załadowania, przelotu, lądowania i walki desantu w działaniach z użyciem i bez użycia broni jądrowej, w taktycznej czy operacyjnej strefie obrony itp. Zasygnalizowane warunki świadczą, że charakter obiektów nieprzyjaciela i możliwe jego przeciwdziałanie mogą odegrać zasadniczą rolę przy wyborze sposobu pokonania OPL nieprzyjaciela, w tym między innymi trasy i profilu lotu, a także sposobu zniszczenia lub opanowania obiektu i utrzymania go do czasu podejścia wojsk własnych.

Konkretne warunki sytuacji taktyczno-operacyjnej oraz potrzeby pola walki rzutować będą i na inne aspekty użycia taktycznego desantu śmigłowcowego, w tym, między innymi, na głębokość desantowania i czas walki desantu. Rozpatrując ten problem wydaje się, że maksymalna głębokość desantowania będzie uwarunkowana przede wszystkim zdolnością bojową wojsk desantu oraz możliwościami osłony i wsparcia walki desantu po lądowaniu, a tylko niekiedy zasięgiem śmigłowców lub szczególnymi potrzebami pola bitwy. Zatem ustalając głębokość wysadzenia desantu należy każdorazowo uwzględniać zarówno jego możliwości bojowe, jak i przewidywane tempo natarcia wojsk, aby mogły one połączyć się z desantem zanim wyczerpią się jego możliwości samodzielnego prowadzenia działań bojowych.

b/ Wpływ warunków terenowych na wykonanie taktycznego desantu śmigłowcowego.

Wpływ warunków terenowych na wykonanie taktycznego desantu śmigłowcowego należy rozpatrywać głównie pod kątem widzenia dogodności maskowania załadowania i przelotu desantu w celu uzyskania zaskoczenia oraz wyboru trasy i profilu lotu dla zmniejszenia efektu oddziaływania naziemnych środków OPL nieprzyjaciela.

Należy stwierdzić, że na całym obszarze kontynentalnego trzonu zachodniego TDW istnieją korzystne warunki do wykonania taktycznych desantów śmigłowcowych w operacji zaczepnej armii. Zurbanizowany, urozmaicony pod względem rzeźby i pokrycia teren zapewnia dobre warunki maskowania rejonów załadowania desantu, możliwość wykonania skrytego przerzutu desantu do obiektów działań, na małej wysokości, często nad obszarami o małym nasyceniu wojskami, co z jednej strony utrudni wykrycie przez nieprzyjaciela przelotu desantu, z drugiej zaś - zmniejszy skuteczność ognia

jego naziemnych środków OPL.

c/ Wpływ warunków atmosferycznych oraz nocy na wykonanie taktycznego desantu śmigłowcowego.

Potrzeba osiągnięcia zaskoczenia oraz pokonanie OPL nieprzyjaciela wymaga od śmigłowców transportowych wykonania przerzutu taktycznego desantu śmigłowcowego we wszystkich warunkach atmosferycznych i w nocy.

Warunki nocne znacznie ograniczają aktywność i skuteczność działań bojowych lotnictwa myśliwskiego oraz zmniejszają bądź wykluczają wykorzystanie środków OPL pododdziałów piechoty. Zatem noc sprzyjać będzie uzyskaniu i zmniejszeniu strat desantu w czasie przelotu ale też i wymagać dokładniejszego rozpoznania rejonu załadowania i wyładowania desantu oraz trasy jego przelotu, zmniejszenia tempa desantowania, a ponadto odpowiedniego wyszkolenia załóg śmigłowców.

Taktyczny desant śmigłowcowy może być wykonany i w trudnych warunkach atmosferycznych, w warunkach ograniczonej widoczności i niskiego pułapu chmur, ale wymagać to będzie - podobnie jak w warunkach nocnych - odpowiedniego wyszkolenia załóg.

d/ Warunki determinujące pomyślne wykonanie taktycznego desantu śmigłowcowego.

Podstawowym warunkiem wykonania taktycznego desantu śmigłowcowego w sile wzmocnionego batalionu w operacji zaczepnej armii jest przydzielenie jej z frontu niezbędnej liczby śmigłowców transportowych do przerzutu desantu. Jest to warunek najważniejszy, bo rozstrzygający o możliwości wykonania desantu przez armię w ogóle.

Ważnym warunkiem, decydującym o pomyślnym przerzucie desantu do rejonu działań bojowych jest stworzenie możliwości pokonania OPL nieprzyjaciela, co może być osiągnięte poprzez silne obezwładnienie naziemnych środków tej obrony wzdłuż trasy przelotu desantu, zapewnienie skutecznej osłony desantu z powietrza, a także przez umiejętny wybór trasy i profilu lotu desantu oraz wykorzystanie sprzyjających warunków terenowych, atmosferycznych i pory doby do wykonania desantowania.

Kolejnym warunkiem pomyślnego wykonania działań desantowych jest uzyskanie zaskoczenia. Jest to możliwe do osiągnięcia z uwagi na duże trudności nieprzyjaciela w zakresie wykrycia nie tylko naszych przygotowań do działań desantowych, lecz i dostatecznie wczesnego wykrycia i ustalenia czasu i miejsca lądowania desantu, jego siły i charakteru działań.

Warunkiem decydującym o możliwości wykonania taktycznego desantu śmigłowcowego, w operacji zaczepnej armii jest także czynnik czasu. Chodzi o to, iż na przygotowanie i wykonanie działań desantowych niezbędny jest określony czas, który bezwzględnie musi być brany pod uwagę przy podejmowaniu decyzji, aby wykonanie desantu było realne.

Jednym z warunków bezpiecznego przerzutu taktycznego desantu powietrznego jest umiejętny wybór trasy i profilu lotu.

Przy wyborze trasy lotu należy wykorzystać w pełni maskujące właściwości terenu, jego rzeźbę i pokrycie, utrudniające wykrycie desantu w czasie przerzutu oraz efektywne wykorzystanie środków OPL nieprzyjaciela. Trasę lotu trzeba też wybierać nad terenem trudno dostępnym i słabo obsadzonym przez nieprzyjaciela, nad skutecznie obezwładnionymi zgrupowaniami wojsk przeciwnika oraz w lukach jego ugrupowania.

Ograniczenie przeciwdziałania nieprzyjaciela na desant podczas przerzutu zapewnia także właściwy wybór profilu /wysokości/ lotu śmigłowców transportowych stosownie do warunków terenowych, systemu OPL nieprzyjaciela oraz warunków atmosferycznych i pory doby.

Do istotnych warunków pomyślnego wykonania taktycznego desantu śmigłowcowego należą także: nieprzerwane rozpoznanie i dowodzenie, dobrze zorganizowane współdziałanie, wszechstronne zabezpieczenie materiałowe oraz wysadzenie poszczególnych elementów ugrupowania bojowego desantu w wyznaczonym miejscu i czasie.

2. OCENA OBIEKTÓW DZIAŁAŃ TAKTYCZNEGO DESANTU ŚMIGŁOWCOWEGO

W PASIE NATARCIA ARMII ORAZ MOŻLIWEGO PRZECIWDZIAŁANIA NIEPRZYJACIELA W CZASIE DESANTOWANIA I WALKI DESANTU.

W pasie natarcia armii rozmieszczone są następujące obiekty, które mogą być przedmiotem działań taktycznego desantu śmigłowcowego: środki napadu jądrowego; zgrupowania wojsk; obiekty systemów dowodzenia; obiekty tyłowe; ważne rubieże terenowe i urządzenia inżynieryjne; lotniska i obiekty komunikacyjne itp.

Przyjęliśmy, że przez pojęcie "obiekt możliwego działania" taktycznego desantu śmigłowcowego, organizowanego na szczeblu armii należy rozumieć siły i środki nieprzyjaciela, różnego rodzaju sprzęt bojowy, urządzenia inżynieryjne i przedmioty terenowe, które mogą wywierać znaczny wpływ na przebieg bitwy lub operacji.

Obiekt działania desantu może składać się z jednego lub kilku ważnych elementów. Na przykład dywizjon wyrzutni rakietowych "Lance" ma ich pięć /trzy baterie ogniowe, baterię techniczną i stanowisko dowodzenia/, dywizjon artylerii 155 mm - cztery

/trzy baterie ogniowe i stanowisko dowodzenia/, zaś lotnisko wojskowe - kilkanaście. Poszczególne elementy obiektu wywierają różny wpływ na funkcjonowanie całego obiektu lub systemu. Zniszczenie lub uszkodzenie przez desant nawet jednego elementu może w ogóle wyeliminować z walki lub utrudnić działanie całego obiektu.

Z punktu widzenia charakteru i przeznaczenia obiekty działań taktycznych desantów śmigłowcowych mogą być ruchowe, stałe, powierzchniowe, punktowe i linearne oraz o znaczeniu taktycznym lub operacyjnym.

Obiektami działań taktycznych desantów śmigłowcowych w operacji zaczepnej armii będą bardzo często trudne do wykrycia obiekty ruchowe, to znaczy takie, które znajdują się w ruchu lub bardzo często zmieniają swoje rozmieszczenie. Są to wyrzutnie raketowe stanowiska dowodzenia dywizji, dywizjony artylerii, odwody itp. Obiekty ruchowe, mogące stanowić przedmiot działań taktycznego desantu śmigłowcowego wymagać będą bez wątpienia ciągłego rozpoznania ich rozmieszczenia.

Jeśli chodzi o obiekty stałe, to będą one przywiązane do określonego rejonu, względnie ich rozmieszczenie w terenie nie będzie ulegać częstej zmianie. Obiektami stałymi są, między innymi: magazyn amunicji specjalnej, lotnisko, most, stanowisko dowodzenia grupy armii itp. Obiekt stały będzie z reguły starannie maskowany w terenie oraz miał dobrze zorganizowaną obronę i ochronę z sił własnych, obrony terytorialnej, a niekiedy i z pododdziałów bojowych.

Wymienione stałe i ruchowe obiekty możliwego działania taktycznych desantów śmigłowcowych, w zależności od ich rozmiaru przestrzennego - mogą być powierzchniowe, punktowe lub linearne. Przykładowo obiektami powierzchniowymi są: dywizjon pocisków raketowych "Pershing" na stanowiskach startowych, stanowisko

dowodzenia grupy armii rozmieszczone w terenie, określone zgrupowanie wojsk itp.; obiektami punktowymi: wyrzutnia raketowa na stanowisku startowym, most na przeszkodzie wodnej, posterunek radiolokacyjny itp.; obiektami linearnymi: wojska w kolumnie marszowej, rurociąg paliw płynnych itp.

W zależności od znaczenia obiekty możliwego działania taktycznych desantów śmigłowcowych w pasie natarcia armii można podzielić na operacyjne i taktyczne. Do obiektów operacyjnych zaliczyliśmy te, których opanowanie lub zniszczenie wywrze istotny wpływ na przebieg bitwy, na wykonanie zadań armijnej operacji zaczepnej. Będą to: dywizjon pocisków raketowych "Pershing" lub "Seregant", lotniska, składy amunicji specjalnej, stanowisko dowodzenia grupy armii, duże węzły komunikacyjne itp. Wydaje się, że niszczenie lub opanowanie wielu obiektów nieprzyjaciela o znaczeniu operacyjnym może często przekroczyć możliwości taktycznego desantu śmigłowcowego. Takim obiektem jest na przykład dywizjon "Pershing" posiadający około 1680 ludzi i 36 wyrzutni, rozmieszczonych na powierzchni 600 km².

Do obiektów taktycznych zaliczyliśmy te, których opanowanie lub zniszczenie mieć będzie istotny wpływ na przebieg walki w toku armijnej operacji zaczepnej. Do obiektów taktycznych można zaliczyć: dywizjony i baterie wyrzutni raketowych "Honest John", "Lance", artylerii atomowej i konwencjonalnej, stanowiska dowodzenia korpusu i dywizji itp. Niektóre obiekty taktyczne mogą być niszczone lub obezwładnione ogniem klasycznych środków rażenia, wszystkie zaś uderzeniami jądrowymi.

Zgodnie z poglądami państw zachodnich w zwalczaniu desantów powietrznych powinny brać udział różne siły i środki walki od chwili stwierdzenia przygotowań desantu do działań desantowych do

jego zniszczenia po lądowaniu.

W rejonie załadowania głównym środkiem rażenia desantu będzie artyleria, lotnictwo taktyczne oraz broń jądrowa. Ogniem artylerii nieprzyjaciel może razić do głębokości około 25 km, a rakietami taktycznymi - około 30 km, co powinno być brane pod uwagę przy wyborze rejonu załadowania desantu.

Podczas przelotu taktycznego desantu śmigłowcowego nieprzyjaciel może oddziaływać środkami OPL pododdziałów piechoty /karabiny maszynowe, wielokalibrowe karabiny maszynowe na czołgach średnich, działka 20 mm na transporterach opancerzonych/, artylerią przeciwlotniczą /działka 40 mm/, pociskami plot "Redeye", "Hawk", śmigłowcami uzbrojonymi oraz lotnictwem myśliwskim. Wielkość tego oddziaływania będzie każdorazowo różna w zależności od sytuacji na polu bitwy.

Z głębokości desantowania taktycznego desantu śmigłowcowego oraz jego zadań w operacji zaczepnej armii możemy wnioskować, że po lądowaniu na tyłach nieprzyjaciela może on stać się przedmiotem uderzenia odwodów taktycznych a nawet operacyjnych, lotnictwa taktycznego i śmigłowców uzbrojonych, niekiedy może być on także narażony na uderzenie części sił BPD KA/NZ/.

W wypadku lądowania taktycznego desantu śmigłowcowego w rejonie obrony brygady /do głębokości 12-20 km/ do jego likwidacji nieprzyjaciel może użyć do dwóch kompanii z czołgami z odwodu brygadowego, a ponadto inne siły i środki znajdujące się w pobliżu obiektu /np. kompanię dowodzenia brygady/ i oczywiście siły i środki samego obiektu, stanowiącego przedmiot ataku desantu. W walce z desantem nieprzyjaciel może użyć także kilka grup sa-

molotów LM po 4-6 samolotów każda, do kompanii śmigłowców uzbrojonych, do baterii armat plot 40 mm oraz dwie-trzy sekcje pocisków plot "Redeye".

W wypadku lądowania taktycznego desantu śmigłowcowego w rejonie obrony dywizji nieprzyjaciela /do głębokości 30-50 km/ do jego likwidacji może on użyć batalion czołgów z piechotą z drugiego rzutu dywizji /drugi rzut lub odwód dywizji otrzymuje jedno z zadań do likwidacji desantu/. Uderzenie tych sił może być wsparte 2-3 grupami samolotów LM po 4-6 samolotów każda, do kompanii śmigłowców uzbrojonych, do eskadry LMB, do baterii armat plot 40 mm, dwie-trzy sekcje pocisków plot "Redeye" oraz około baterii pocisków rakietowych "Hawk". Ponadto do walki z desantem mogą być użyte inne pododdziały znajdujące się w pobliżu jego lądowania /np. kompania dowodzenia dywizji/.

Wypadku lądowania taktycznego desantu śmigłowcowego w rejonie obrony korpusu armijnego /do głębokości 60-120 km/ do jego likwidacji nieprzyjaciel może użyć rozpoznawczy pułk pancerny /lub brytyjski pułk samochodów pancernych/, który rozmieszczony jest na głębokość 50-70 km od przedniego skraju i przeznaczony między innymi, do zwalczania desantów powietrznych. W walce z desantem mogą wziąć także udział znajdujące się w pobliżu jego lądowania siły obrony terytorialnej. Ponadto do walki z desantem nieprzyjaciela może użyć 3-4 grupy samolotów LM po 4-6 samolotów każda, do kompanii śmigłowców uzbrojonych, do eskadry LMB, około dwóch baterii armat plot 40 mm, trzy-cztery sekcje pocisków plot "Redeye" oraz około baterii pocisków rakietowych "Hawk".

Z oceny charakteru, rozmieszczenia i znaczenia obiektów nieprzyjaciela w pasie natarcia armii dochodzimy do wniosku, że:

- najtrudniejsze warunki do prowadzenia działań bojowych

może napotkać taktyczny desant śmigłowcowy, działający na głębokości ugrupowania dywizji nieprzyjaciela;

- najsilniej bronione przed działaniem desantów, grup dywersyjnych i lotnictwa są obiekty stałe; będą one z reguły trudne do opanowania bądź zniszczenia przez taktyczny desant śmigłowcowy;

- najbardziej wrażliwe na zniszczenie lub uszkodzenie są następujące obiekty /elementy obiektów/: radiostacje, stacje radiolokacyjne, naziemne składy amunicji specjalnej, składy MPS, składy amunicji, wyrzutnie rakietowe, transportery głowic ze stacją kontrolno-pomiarową itp;

- rejon zakładowania desantu należy wybierać w odległości co najmniej 30 km od przedniego skraju obrony nieprzyjaciela, to jest poza zasięgiem jego wyrzutni rakiet taktycznych i artylerii.

Uważamy, że artyleria atomowa i konwencjonalna, baterie "Honest John", dywizjony "Lance" i stanowiska dowodzenia dywizji powinny być raczej przedmiotem działania taktycznego desantu śmigłowcowego o mniejszej sile /od plutonu do kompanii/ organizowanego na szczeblu dywizji. Obiekty tego typu są trudne do wykrycia i wymagają w związku z tym ciągłego rozpoznania.

3. POTRZEBY UŻYCIA TAKTYCZNYCH DESANTÓW ŚMIGŁOWCOWYCH DO REALIZACJI ZADAŃ ARMII W OPERACJI ZACZEPNEJ

Desantowanie wojsk przy użyciu śmigłowców posiada wiele bardzo istotnych zalet. Są to przede wszystkim: możliwość startu i lądowania desantu śmigłowcowego prawie w każdym terenie, w nocy i w znacznie trudniejszych warunkach atmosferycznych w porównaniu z desantem spadochronowym; możliwość lądowania desantu na małym obszarze, w rejonie obiektu oraz w krótkim czasie, co pozwala na szybkie przystąpienie do działań bojowych całości sił desantu; zbędność specjalnego szkolenia spadochronowego pododdziałów de-

santu, lepsze możliwości uzyskania zaskoczenia oraz pokonania OPL nieprzyjaciela /przy mniejszych stratach/ w stosunku do desantu spadochronowego, a także możliwość manewru siłami desantu w czasie przerzutu i lądowania stosownie do zaistniałej sytuacji.

Wymienione zalety oraz wzrastająca liczba i jakość śmigłowców transportowych w związkach operacyjnych wojsk lądowych, a ponadto potrzeby współczesnego pola bitwy pozwalają wnioskować, że znaczenie taktycznych desantów śmigłowcowych w realizacji poszczególnych zadań w operacji zaczepnej armii będzie stale wzrastać.

Z analizy charakteru i znaczenia obiektów nieprzyjaciela, które mogą stanowić przedmiot działań taktycznych desantów śmigłowcowych organizowanych na szczeblu armii oraz z oceny potrzeb pola bitwy wynika, że zasadniczymi celami użycia tych desantów powinno być:

- niżenie możliwości nieprzyjaciela w zakresie wykonania uderzeń jądrowych na wojska armii;
- dezorganizacja systemu kierowania środkami rażenia oraz dowodzenia wojskami nieprzyjaciela;
- opanowanie i utrzymanie ważnych obiektów na tyłach nieprzyjaciela do czasu podejścia wojsk własnych;
- izolacja pola bitwy, dezorganizacja manewru i opóźnianie podejścia odwodów nieprzyjaciela;
- stworzenie wojskom własnym korzystnych warunków pokonania rubieży obronnych nieprzyjaciela rozbudowanych w trudnych warunkach terenowych oraz stref skażeń i zniszczeń;
- dezorganizacja pracy tyłów i komunikacji;
- zasilenie działań zgrupowań partyzanckich, działających w pasie natarcia wojsk armii.

Wymienione cele można osiągnąć poprzez wykonanie przez taktyczny desant śmigłowcowy wielu różnych zadań, stosownie do po-

trzeb możliwości i warunków zaistniałych w toku operacji zaczepnej armii. Zadania te z punktu widzenia ich charakteru i sposobu realizacji można podzielić na dwie zasadnicze grupy, a mianowicie:

- zadania o charakterze ruchowym, wymagające przenoszenia działań bojowych z jednego obiektu na drugi /np. podczas opóźnienia podejścia odwodów nieprzyjaciela do pola bitwy/;

- zadania o charakterze statycznym, polegające zwłaszcza na opanowaniu i utrzymaniu ważnych obiektów nieprzyjaciela do czasu podejścia wojsk własnych /np. przepraw przez przeszkody wodne, cieśnin, lotnisk itp. obiektów/.

Z oceny charakteru i znaczenia poszczególnych obiektów w pasie natarcia armii możemy wnioskować o potrzebie realizacji niektórych zadań w ciągu całej armijnej operacji zaczepnej /np. niszczenie środków napadu jądrowego/, innych zaś zadań głównie w warunkach szczególnych /np. w natarciu w górach, wzdłuż wybrzeża morskiego/ bądź też w czasie realizacji poszczególnych zadań przez wojska armii, jak np. podczas forsowania przeszkód wodnych, lub przełamywania rubieży obronnych nieprzyjaciela.

W ciągu całej operacji wynika potrzeba realizacji przez taktyczne desanty śmigłowcowe przede wszystkim zadań z zakresu niszczenia środków napadu jądrowego, punktów dowodzenia wojskami i kierowania środkami rażenia, ważnych obiektów tyłowych, a także zadania opanowania i utrzymania lotnisk do przebazowania na nie własnych samolotów oraz ważnych węzłów komunikacyjnych.

Niezależnie od wymienionych już zadań, podczas operacji zaczepnej armii mogą zaistnieć potrzeby wykonania przez taktyczne desanty śmigłowcowe wielu zadań, wynikających z właściwości terenowych bądź też z charakteru aktualnie toczonej bitwy przez wojska armii. Mogą to być przede wszystkim zadania następujące:

Podczas natarcia w terenie górzysto-lesistym: opanowanie przełęczy i przejść górskich, a w terenie lesisto-jeziornym: przesmyków i przejść międzyjeziornych, co może mieć decydujące znaczenie dla pomyślnego przebiegu działań wojsk armii.

W operacji zaczepnej armii prowadzonej wzdłuż wybrzeża morskiego: zniszczenie lub opanowanie w interesie sił morskich ważnych obiektów na wybrzeżu, jak porty, morskie bazy wyładowcze, baterie artylerii nadbrzeżnej, obiekty nawigacji morskiej oraz odcinki wybrzeża dogodne do lądowania desantu morskiego. Realizacja tych zadań wymagać będzie ścisłego współdziałania z jednostkami marynarki wojennej, wykonującymi zadania wsparcia nadmorskiego skrzydła wojsk lądowych.

W czasie forsowania szerokich przeszkód wodnych: opanowanie i utrzymanie-do czasu podejścia nacierających wojsk armii-mostów, zapór wodnych oraz odcinków rubieży wodnych dogodnych do forsowania wojsk z marszu i przeprawy czołgów w bród lub pod wodą, a ponadto wzbronienie podejścia /odejścia/ wojsk nieprzyjaciela w celu zorganizowania obrony rubieży wodnej lub likwidacji przyczółków opanowanych przez wojska armii.

W bitwie spotkaniowej: opanowanie rubieży i obiektów, zapewniających dogodne warunki manewru, rozwinięcia i wejścia do działań sił głównych armii, a także osłona skrzydła głównego zgrupowania uderzeniowego wojsk własnych od możliwego uderzenia nieprzyjaciela na jego skrzydło i tyły.

W czasie pościgu operacyjnego: opanowanie węzłów dróg, mostów, cieśnin, przełęczy itp. obiektów dla wzbronienia wycofania się sił nieprzyjaciela, lub zmuszenia ich do wycofywania się w kierunkach dogodnych dla nacierających wojsk armii.

Podczas przekamywania rubieży obronnych nieprzyjaciela pośpiesznie obsadzanych przez wycofujące się lub podchodzące z głębi

jednostki nieprzyjaciela: opanowanie kluczowych obiektów na tych rubieżach, aby utrudnić nieprzyjacielowi organizację obrony lub wręcz naruszyć jej trwałość, stwarzając wojskom armii dogodne warunki do przełamania jej z marszu.

Podczas armijnej operacji zaczepnej może także okazać się celowym użycie taktycznego desantu śmigłowcowego z zadaniem opóźnienia podchodzących z głębi odwodów nieprzyjaciela do wykonania przeciwuderzenia; osłony zagrożonych skrzydeł związków taktycznych, nacierających w dużym oddaleniu od sił głównych armii, bądź też na korzyść tej części sił armii, która została izolowana od sił głównych strefą zniszczeń i skażeń o dużym natężeniu promieniowania. W tym ostatnim przypadku zadaniem desantu może być zapewnienie tym wojskom niezbędnej osłony, podczas realizacji zabiegów dla odtworzenia zdolności bojowej do dalszych działań.

Reasumując należy stwierdzić, iż charakter współczesnego pola bitwy wskazuje na potrzeby wykonania przy użyciu taktycznych desantów śmigłowcowych bardzo wielu zadań, różnorodnych pod względem treści, charakteru i sposobu wykonania. Potrzeby te wielokrotnie przewyższają obecne możliwości armii w zakresie ich realizacji przez taktyczne desanty śmigłowcowe. Potwierdza to tezę, że taktyczny desant śmigłowcowy w operacji zaczepnej armii należy planować do wykonania szczególnie ważnych zadań operacyjno-taktycznych, których nie można wykonać innymi siłami i środkami, gdy ma się pewność, że przy jego użyciu osiągnie się najlepsze rezultaty.

4. MOŻLIWOŚCI ARMII W WYKONANIU TAKTYCZNYCH DESANTÓW ŚMIGŁOWCOWYCH ZWŁASZCZA W ZAKRESIE: PRZERZUTU, OPL, OGNIOWEGO PRZYGOTOWANIA DESANTOWANIA ORAZ WSPARCIA WALKI DESANTU PO LĄDOWANIU

Na możliwości armii w zakresie wykonania taktycznych desantów śmigłowcowych składają się możliwości realizacji całego szeregu przedsięwzięć, głównie takich, jak:

- wydzielenie niezbędnych sił i środków do zorganizowania desantu;
- wydzielenie niezbędnej liczby śmigłowców transportowych do przerzutu desantu;
- obrona przeciwlotnicza desantu;
- wszechstronne zabezpieczenie desantowania i wsparcie walki desantu po wylądowaniu;
- rozpoznanie obiektu działań desantu, ustalenie możliwego przeciwdziałania nieprzyjaciela po lądowaniu desantu oraz obiektów uderzeń dla jądrowych i klasycznych środków rażenia.

Uważamy, że najbardziej koniecznymi z nich do rozpatrzenia wydają się możliwości armii w zakresie przerzutu, obrony przeciwlotniczej oraz ogniowego zabezpieczenia desantowania i wsparcia walki desantu po lądowaniu.

a/ Możliwości w zakresie przerzutu taktycznego desantu śmigłowcowego.

Wychodząc z aktualnego stanu posiadania śmigłowców możliwości armii w zakresie przerzutu taktycznych desantów śmigłowcowych przedstawiają się następująco:

Armia siłami plwl /około 50 Mi-2 bez kluczy BROT oraz BAA/ może desantować do kompanii z lekkim sprzętem o małych gabarytach. Ponieważ udźwig użyteczny uzbrojonego śmigłowca Mi-2 wynosi 400 kg, a promień taktycznego działania z desantem - 120 km, zatem ogólny ciężar desantu jaki może przerzucić plwl nie może przekroczyć

20 t, a głębokość desantowania - 50 km.

Porównując powyższe możliwości z aktualnymi potrzebami armii w zakresie użycia taktycznych desantów śmigłowcowych - jest to o wiele za mało. Wystarczy nadmienić, że ogólny ciężar desantu w sile batalionu z pododdziałami wzmocnienia /bateria ppanc, pluton saperów, pluton rozpoznania, drużyna rozpoznania skażeń wraz z niezbędną ilością środków materiałowych wynosi około 140 t, a głębokość desantowania w zależności od warunków sytuacji operacyjno-taktycznej może wynosić do 100, a nawet więcej km. Ponadto należy wziąć pod uwagę, że aby armia mogła wykorzystać plwł w całości do desantowania, musiałaby wyciągnąć w czasie walki eskadry śmigłowców rozpoznawczo-łącznikowych z podległych związków taktycznych, w tym również i z dywizji pierwszego rzutu operacyjnego.

Rozwiązanie takie jest mało realne z wielu względów. Jeśli odrzucimy możliwość takiego rozwiązania, to armia nie będzie mieć żadnej innej możliwości w zakresie przerzutu taktycznych desantów. Dochodzimy więc do wniosku, że aby mogła ona dokonać przerzutu desantu w sile wzmocnionego batalionu piechoty, musi otrzymać przydział z frontu minimum jednego pułkotu śmigłowców transportowych.

W chwili obecnej w skład frontowego pułku śmigłowców transportowych /pšt/ wchodzi: eskadra lekkich śmigłowców transportowych Mi-4 i dwie eskadry średnich śmigłowców transportowych Mi-8. Razem 12 Mi-4 i 24 Mi-8. Możliwości tego pułku zezwalają na dokonanie przerzutu desantu w sile batalionu z bardzo ograniczonymi środkami wzmocnienia. Ogólny ciężar desantu przy ładunku normalnym może wynosić do 60 t, przy ładunku maksymalnym - 87 t. Udźwig śmigłowca Mi-8 pozwala zabrać sprzęt tylko do wagi 3 t o stosunkowo niedużych gabarytach, np. armatę ZU-23-2 lub samochód GAZ-69. Cięższy sprzęt jak: moździerz 120 mm z ciągnikami GAZ-63, wyrzutnie PPK

2P-27 lub samochody Star 66 przekraczają możliwości przewozowe śmigłowców Mi-8. Tak więc nawet frontowy pśt, w obecnym składzie, nie jest w stanie zabezpieczyć przerzutu desantu taktycznego z pożądanymi środkami wzmocnienia.

W związku z powyższym uważa się za wskazane /co poddaje się pod rozważę uczestnikom sympozjum/, ażeby:

- eskadrę Mi-4 we frontowym pśt zastąpić eskadrą w składzie 10 Mi-6. Udźwig pułku wynosiłby wówczas 150 t, co zabezpieczyłoby przerzut desantu w sile batalionu piechoty z odpowiednimi pododdziałami wzmocnienia, wymienianymi uprzednio;

- armia posiadała organiczny pułk średnich śmigłowców transportowych o ogólnym udźwigu rzędu 60-80 t do przerzutu desantów w sile do wzmocnionej kompanii piechoty oraz dla zaspokojenia wielu innych potrzeb w transporcie lotniczym /np. do dowozu rakiet i głowic jądrowych dla wojsk raketowych/;

- zrezygnować z rozwiązań zakładających możliwość wykorzystania dywizyjnych eskadr śmigłowców rozpoznawczo-łącznikowych plwl, w celu przerzutu taktycznego desantu na szczeblu armii, jako rozwiązania mało realnego chociażby ze względu na nieduże możliwości transportowe uzbrojonych śmigłowców Mi-2.

b/ Możliwości w zakresie obrony przeciwlotniczej taktycznego desantu śmigłowcowego.

Ocena możliwości bojowych lotnictwa nieprzyjaciela wskazuje, że taktyczny desant śmigłowcowy może być zagrożony atakami z powietrza podczas: załadowania, przelotu i lądowania oraz podczas prowadzenia działań bojowych. Jak wynika z dokładnej analizy rozmiarów i charakteru zagrożenia z powietrza oraz możliwości i warunków przeciwstawienia się mu, okresem, który wymaga szczególnie skutecznej obrony przeciwlotniczej, jest przelot i lądowanie. Skoncentrowane uderzenie lotnictwa nieprzyjaciela w końcowym eta-

pie przelotu, szczególnie zaś w trakcie lądowania, może w ogóle zadecydować o powodzeniu lub niepowodzeniu całego przedsięwzięcia.

Za organizację obrony przeciwlotniczej desantu odpowiedzialny jest szef wojsk OPL armii, który do realizacji tego zadania wyznacza odpowiednie oddziały /pododdziały/ wojsk OPL i niezbędny limit lotnictwa myśliwskiego działającego w systemie OPL armii w operacji zaczepnej /ewentualnie prosi szef wojsk OPL frontu o jego przydział/.

W osłonie desantu przed rozpoznaniem i uderzeniami z powietrza w okresie załadowania mogą uczestniczyć:

- część sił pułku rakiet przeciwlotniczych małego zasięgu armii;
- całość lub część sił pułku artylerii przeciwlotniczej dywizji albo bateria przeciwlotnicza pułku zmechanizowanego, z którego pochodzi desantowany batalion;
- 1-2 klucze lotnictwa myśliwskiego ze strefy dyżurowania w powietrzu.

Podczas przelotu i lądowania główny ciężar osłony desantu przed uderzeniami nieprzyjaciela z powietrza spoczywa na lotnictwie myśliwskim, które działa sposobami: dyżurowania i patrolowania w powietrzu. Lotnictwo to osłania również śmigłowce na trasie powrotnej po wysadzeniu desantu. Wysięk lotnictwa myśliwskiego wyznaczonego do realizacji tego zadania przy odległości desantowania 50 km od linii styczności bojowej i w zależności od stopnia przewidywanego przeciwdziałania lotnictwa nieprzyjaciela może wynosić do 30-40 wylotów samolotów myśliwskich. W miarę zwiększania odległości desantowania wysięk lotnictwa myśliwskiego musi ulec również zwiększeniu, co z kolei z uwagi na zadania tego lotnictwa w ramach operacji frontowej nie zawsze może być zrealizowane.

Bezpośrednio po wylądowaniu pierwszych śmigłowców w osłonie ląd-

wania pozostałych uczestnicy także pluton przeciwlotniczy desantowania batalionu, zwłaszcza strzelcy-przeciwlotnicy uzbrojeni w przenośne przeciwlotnicze zestawy rakietowe S-2M.

Obronę przeciwlotniczą desantu w rejonie działań bojowych prowadzi się głównie przy użyciu etatowego plutonu przeciwlotniczego oraz broni strzeleckiej pododdziałów desantu.

W celu wczesnego wykrycia samolotów nieprzyjaciela zagrażających desantowi oraz realizacji naprowadzania własnych myśliwców na wykryte cele powietrzne wyznacza się w armii i dywizji odpowiednie środki radiolokacyjne, które dodatkowo obsadza się nawigatorami lotnictwa myśliwskiego.

Organizacja skutecznej obrony przeciwlotniczej desantu przy użyciu wymienionych sił i środków jest złożonym przedsięwzięciem, którego realizacja wymagać będzie rozwiązania wielu problemów, jakie aktualnie pod względem teoretycznym nie są w pełni opracowane. Do najważniejszych spośród tych problemów należą:

- określenie niezbędnego wysiłku LM do osłony desantu, jego współzależności od odległości desantowania oraz możliwości frontu /armii/ w zakresie jego przydziału;
- zabezpieczenie samolotów myśliwskich przed oddziaływaniem naziemnych środków OPL nieprzyjaciela, zwłaszcza podczas osłony desantu w końcowej fazie przelotu i w trakcie lądowania;
- organizacja dowodzenia samolotami myśliwskimi z ziemi oraz radiolokacyjne zabezpieczenie ich działań;
- planowanie i organizacja obrony przeciwlotniczej desantu w armii i dywizji;
- zapewnienie bezpieczeństwa przelotu desantu przez strefę działania systemu OPL własnych wojsk;
- zwiększenie czasu i samodzielności działania plutonu przeciw-

lotniczego desantowanego batalionu w rejonie działań bojowych po wylądowaniu.

c/ Możliwości w zakresie ogniowego przygotowania desantowania i wsparcia walki desantu po lądowaniu.

W całokształcie działalności ogniowej dla przygotowania desantowania i działań bojowych taktycznego desantu śmigłowcowego mogą uczestniczyć lotnictwo, wojska rakietowe i artyleria. Można wyodrębnić tu następujące grupy zadań:

- wzbronienie nieprzyjacielowi uderzeń jądrowych i lotniczych na desant w rejonie załadowania;
- zapewnienie swobody przelotu i lądowania;
- wzbronienie nieprzyjacielowi możliwości oddziaływania na desant podczas lądowania oraz wsparcie walki desantu;
- zapewnienie powrotu śmigłowców po wysadzeniu desantu lub powrotu desantu po wykonaniu zadania.

Wzbronienie nieprzyjacielowi uderzeń jądrowych na desant w rejonie załadowania można osiągnąć przez zwalczanie środków napadu jądrowego nieprzyjaciela uderzeniami ABROT i dywizjonów rakiet taktycznych w ramach ogólnego systemu zwalczania tych środków w operacji zaczepnej armii.

Zapewnienie swobody przelotu i lądowania można osiągnąć przez zintegrowany system obejmujący:

- uderzenia jądrowe na te odwody nieprzyjaciela, w zasięgu ognia których może znaleźć się desant w czasie przelotu /w sprzyjających warunkach na siły nieprzyjaciela na przednim skraju/ oraz na te odwody, które mogłyby przeciwdziałać desantowi w czasie lądowania i osiagania przez desant gotowości do działań bojowych;
- ogniowe /artyleryjskie i lotnicze/ przygotowanie przelotu desantu dla dezorganizacji systemu dowodzenia wojskami i środkami OPL nieprzyjaciela oraz obez władnienia tych jego środków, które

mogłyby utrudnić lądowanie i osiągnięcie gotowości desantu do działań bojowych.

Uderzenia jądrowe na odnogi nieprzyjaciela wzdłuż trasy przelotu i w pobliżu rejonu lądowania mogą wykonać dywizjony rakiet taktycznych dywizji znajdujących się na kierunku przelotu desantu oraz ABROT. Wymaga to jedynie uwzględnienia tych zadań w podziale rakiet, a odnośnie dywizjonów rakiet taktycznych przydział rakiet z głowicami większej mocy. W warunkach nie-stosowania broni jądrowej zadania te powinno wykonać lotnictwo /LMSz oraz śmigłowce szturmowe/, a także artyleria w ramach swego zasięgu ognia.

Zakres zadań artylerii w przygotowaniu przelotu desantu może być bardzo różny. Na przykład w warunkach niewykonania uderzeń jądrowych na pierwszą pozycję obrony nieprzyjaciela niezbędne jest posiadanie 6-9 dywizjonów artylerii. Taka ilość artylerii pozwala na zastosowanie krótkiego ale silnego artyleryjskiego przygotowania przelotu. Utworzenie jednak takiego zgrupowania artylerii, niezależnie od zgrupowania artylerii na głównym kierunku uderzenia armii, jest trudnym problemem. Zastosowanie innych rozwiązań /np. kolejne obezaladnianie obiektów i użycie pocisków dymnych/ pozwoli zmniejszyć potrzeby do 4-6 dywizjonów. Tę ilość artylerii można uzyskać z części artylerii dywizji pierwszego rzutu będącej na kierunku przelotu desantu, z części artylerii sąsiednich dywizji przez manewr ogнём a częściowo i sprzętem oraz ewentualnie przez wprowadzenie i rozminięcie oddziałów artylerii z drugiego rzutu operacyjnego armii. W przypadku wykonania uderzenia jądrowego na pierwszą pozycję obrony nieprzyjaciela - zadania artyleryjskiego przygotowania przelotu będzie w stanie zrealizować artyleria dywizji działająca na kierunku przelotu desantu.

W przygotowaniu przelotu desantu lotnictwo powinno przejąć

zadania będące poza zasięgiem artylerii. Należy przy tym wykonać LMSz głównie do obezwładnienia baterii "Hawk" i artylerii przeciwlotniczej, a śmigłowce szturmowe, z uwagi na ich właściwości - do obezwładnienia środków przeciwlotniczych pododdziałów wojsk lądowych.

Wzbronienie nieprzyjacielowi możliwości oddziaływania na desant podczas lądowania oraz wsparcie jego walki wymaga użycia przede wszystkim wojsk rakietowych i lotnictwa.

W ogniowym przygotowaniu lądowania desantu może wziąć udział kilka eskadr LMSz. Poza tym śmigłowce szturmowe mogą dozorować nad rejonem lądowania i zwalczać nowo wykryte cele nieprzyjaciela, a po lądowaniu desantu bezpośrednio wspierać jego działania bojowe.

Artyleryjskie wsparcie działań bojowych desantu w pierwszej fazie może odbyć się własnymi środkami desantu. W miarę rozwoju walki desant powinien otrzymać wsparcie ogniem 1-2 dywizjonów artylerii z dywizji nacierającej na kierunku działania desantu. Artyleria wojsk nacierających od czoła powinna realizować dwa podstawowe zadania: zwalczanie artylerii i moździerzy najbardziej dokuczliwych dla desantu oraz bezpośrednie wsparcie walki pododdziałów desantu. Wymagać to będzie użycia przede wszystkim sprzętu dalekonośnego /122 mm A, wyrzutni BM-21/.

Ogniowe przygotowanie powrotu śmigłowców po wysadzeniu desantu może być rozwiązane analogicznie jak ich przelotu do rejonu lądowania.

Problem właściwego i skutecznego ogniowego przygotowania desantowania i walki desantu po lądowaniu nie jest łatwy do rozwiązania.

Uważamy, że raketowo-jądrowe i ogniowe przygotowanie desantowania oraz wsparcie działań bojowych taktycznego desantu śmigłowcowego musi być organizowane na szczeblu armii a realizowane wspólnym wysiłkiem głównie lotnictwa oraz wojsk raketowych i artylerii.

Ogniowe przygotowanie taktycznego desantu śmigłowcowego nasuwa szereg wątpliwości i problemów do rozwiązania, między innymi takich jak:

- rozpoznanie i sposób otrzymania wyczerpujących danych o rozmieszczeniu środków OPL nieprzyjaciela;

- możliwości niszczenia środków OPL wojsk lądowych nieprzyjaciela;

- właściwy podział sektorów działań bojowych poszczególnych grup samolotów, ich ugrupowanie, manewr i czas działań w celu zapewnienia bezpieczeństwa i swobody manewru śmigłowcom transportowym;

- współdziałanie między LMSz, wojskami raketowymi i artylerią oraz innymi rodzajami lotnictwa.

5. ZAKRES ODPOWIEDZIALNOŚCI, METODA I TREŚĆ PRACY ORGANÓW DOWODZENIA POSZCZEGÓLNYCH SZCZEBLI W PRZYGOTOWANIU DESANTOWANIA I DZIAŁAŃ BOJOWYCH TAKTYCZNEGO DESANTU ŚMIGŁOWCOWEGO / w tym forma i treść dokumentów bojowych/

Przygotowanie desantowania i działań bojowych taktycznego desantu śmigłowcowego to szereg złożonych przedsięwzięć planistyczno-organizacyjnych realizowanych, w zależności od konkretnej sytuacji taktyczno-operacyjnej, kolejno lub równoległe przez organa dowodzenia kilku szczebli, od sztabu frontu do batalionu.

Obejmuje ono: wypracowanie decyzji przez dowódcę armii o użyciu taktycznego desantu śmigłowcowego; zaplanowanie desantowania

i działań bojowych desantu po lądowaniu; organizację zabezpieczenia desantowania i działań bojowych desantu po lądowaniu; organizację dowodzenia i współdziałania; wydzielenie sił i środków /w tym śmigłowców transportowych/ do działań desantowych, ich przygotowanie i zabezpieczenie materiałowe; postawienie zadań taktycznemu desantowi śmigłowcowemu i wojskom zabezpieczającym jego działanie; wypracowanie decyzji przez dowódcę taktycznego desantu śmigłowcowego do załadowania i działań bojowych po lądowaniu; opracowanie tabeli załadowania desantu i zorganizowanie działań bojowych desantu po lądowaniu.

Powstaje pytanie, jaki jest zakres odpowiedzialności organów dowodzenia poszczególnych szczebli w realizacji tych przedsięwzięć.

Zarówno literatura jak i praktyka ćwiczebna wojsk w tym zakresie nie dają jednoznacznej odpowiedzi. Aktualnie tylko front dysponuje śmigłowcami transportowymi zdolnymi dokonać desantowania sił w składzie wzmocnionego batalionu piechoty i większym. Sztab frontu w planie operacji zaczepnej ujmuje sposób wykorzystania póst armii lotniczej zgodnie z którym armia w pewnych dniach operacji może otrzymać określony limit śmigłowców transportowych do realizacji różnych zadań, w tym do wykonania taktycznego desantu. Armia otrzymuje również z frontu na operację zaczepną określony limit lotnictwa myśliwsko-szturmowego i rozpoznawczego. Poza tym dysponuje ona własnymi środkami raketowymi, artylerią, wojskami OPL oraz środkami rozpoznania radioelektronicznego. Wynika z tego, że armia z wyjątkiem śmigłowców transportowych ma możliwość szeroko pojętego zabezpieczenia działań desantowych. Takich możliwości naszym zadaniem, nie posiada dywizja. Uważamy zatem, że głównym szczeblem planującym organizującym i zabezpieczającym taktyczny desant śmigłowcowy w armijnej operacji zaczepnej powinna być armia. Widzimy stąd następujący

zakres odpowiedzialności poszczególnych szczebli w przygotowaniu desantowania i działań bojowych taktycznego desantu śmigłowcowego.

Sztab frontu wydziela, przygotowuje i skierowuje w ustalonym terminie i w określony rejon do dyspozycji armii niezbędną liczbę śmigłowców transportowych. Jednocześnie zapewnia osłonę desantowania od uderzeń nieprzyjaciela z powietrza poprzez wydzielenie odpowiedniej ilości lotnictwa myśliwskiego. Niekiedy wykonując uderzenia bronią jądrową i lotnictwem na podchodzące z głębi odwody nieprzyjaciela, może pośrednio stwarzać korzystne warunki do lądowania desantu i prowadzenia przez niego działań bojowych.

Sztab armii planuje i organizuje gros przedsięwzięć dotyczących desantowania i zabezpieczenia działań bojowych desantu po lądowaniu. Jednocześnie nakazuje dywizji wydzielanie sił i środków do desantu w określonym terminie i rejonie oraz ich przygotowanie do desantowania i prowadzenia działań bojowych. Sztab armii powinien także przekazać bezpośrednio zadanie bojowe desantowi oraz prowadzić kontrolę jego przygotowania do działań desantowych.

Sztab dywizji sprawuje bezpośredni nadzór nad wszechstronnym przygotowaniem wojsk desantu do desantowania i osiągnięcie przez nie gotowości do działań w wyznaczonym rejonie i terminie. Jeżeli realizacja zadania bojowego przez desant wywierać będzie bezpośredni wpływ na powodzenie działań dywizji /np. opanowanie i utrzymanie przepraw na rzece w celu zapewnienia wojskom forsowania jej z marszu/, to wówczas dywizja powinna zorganizować z nim współdziałanie, jak również przejęcie w odpowiednim czasie dowodzenia.

Rola sztabu pułku sprowadzać się będzie z reguły do wydzielenia sił i środków do składu desantu i ich skierowanie w określonym terminie we wskazany przez dywizję rejon.

Dowódca batalionu jest bezpośrednio odpowiedzialnym za doprowadzenie batalionu na czas w wyznaczony rejon i przygotowanie wydzielonych sił i środków do załadowania; opracowanie wspólnie z przedstawicielem pśt tabeli załadowania, a także za zorganizowanie działań bojowych desantu po lądowaniu.

Jeśli chodzi o metodę i treść pracy organów dowodzenia poszczególnych szczebli w zakresie przygotowania desantowania i działań bojowych taktycznego desantu śmigłowcowego po lądowaniu, to uważamy, że należeć ona będzie głównie do konkretnej sytuacji taktyczno-operacyjnej, a zwłaszcza od ilości czasu jakim organa dowodzenia będą dysponować.

Dowódca armii może zdecydować o użyciu taktycznego desantu śmigłowcowego podczas podejmowania decyzji do operacji, podczas podejmowania decyzji na kolejny dzień operacji; podczas realizacji zadania w danym dniu operacji. W pierwszym i drugim przypadku organa dowodzenia dysponować będą dostateczną ilością czasu na szczegółowe zaplanowanie i zorganizowanie desantowania. W trzecim przypadku na zaplanowanie desantu będzie ograniczona ilość czasu. Uważamy, że we wszystkich przypadkach dowódca armii w swej decyzji powinien określić cel, zadania i skład desantu oraz czas jego desantowania.

W przypadku dysponowania dostateczną ilością czasu metoda i treść pracy sztabu armii może być następująca. Szef sztabu armii powołuje doraźnie zespół oficerów różnych specjalności /w tym przedstawiciela lotnictwa/ do szczegółowego zaplanowania desantowania, dając im odpowiednie wytyczne. Wspomniany zespół opracowuje plan użycia taktycznego desantu śmigłowcowego, na mapie /1:200 000 lub 1:100 000/ z niezbędną legendą w formie pisemnej. Plan ten stanowi podstawę do postawienia zadania dowódcy desantu oraz rodzajom wojsk zabezpieczającym desantowanie i działa-

nie bojowe desantu po lądowaniu. Ponadto stanowi on podstawę do organizacji współdziałania, zabezpieczenia desantowania i dowodzenia.

W części graficznej plan użycia taktycznego desantu śmigłowcowego powinien, naszym zdaniem, zawierać: linię styczności wojsk i charakter ich działań; ocenę sił i środków nieprzyjaciela, głównie środków OPL i odwodów rozmieszczonych wzdłuż trasy przelotu i w rejonie lądowania desantu; rejon załadowania, trasę przelotu, rejon lądowania i zadanie desantu po lądowaniu; prawdopodobną linię styczności wojsk w czasie przelotu desantu; kierunek i czas podejścia oddziału wydzielonego do rejonu działań desantu; wykorzystanie broni jądrowej, lotnictwa i artylerii głównie do niszczenia środków OPL i odwodów nieprzyjaciela; zadania rozpoznania lotniczego, radioelektronicznego i naziemnego; profil trasy przelotu desantu oraz ugrupowanie bojowe desantu w czasie przelotu.

W legendzie ujmuje się przede wszystkim: cel użycia i zadanie taktycznego desantu śmigłowcowego; organizacja rozpoznania; wykorzystanie lotnictwa /śmigłowców transportowych i szturmowych, lotnictwa myśliwskiego i myśliwsko-szturmowego/; wykorzystanie wojsk raketowych i artylerii; zadanie wojsk OPL; walka radioelektroniczna; tyłowe zabezpieczenie desantu; organizacja dowodzenia desantem; tabela desantowania.

Z chwilą rozpoczęcia planowania, sztab armii powinien przekazać dywizji zarządzenie wstępne, w którym nakazuje przygotowanie określonych sił i środków do desantowania z podaniem czasu i rejonu ześrodkowania oraz czasu otrzymania zadania i przybycie przedstawicieli pułku śmigłowców transportowych.

Po postawieniu zadania dowódcy desantu główny ciężar planowania przenosi się na szczebel batalionu. Dowódca batalionu podejmuje decyzję do załadowania i działań bojowych po lądowaniu;

wspólnie z przedstawicielem pśt opracowuje szczegółową tabelę załadowania z dokładnością do pojedynczego śmigłowca. Następnie stawia zadania pododdziałom, organizuje współdziałanie i zabezpieczenie działań na okres załadowania i działań bojowych po lądowaniu.

W przypadku ograniczonego czasu, dowódca armii, po powzięciu decyzji do użycia taktycznego desantu śmigłowcowego niezwłocznie stawia zadania poszczególnym wykonawcom działającym na korzyść desantu i organizuje współdziałanie. W tym przypadku planu użycia taktycznego desantu śmigłowcowego - jako oddzielnego dokumentu - nie opracowuje się. Zasadnicze elementy znajdują odzwierciedlenie na mapach roboczych dowódcy i zainteresowanych osób funkcyjnych.

Sztab armii przy pomocy technicznych środków łączności przekazuje dywizji zarządzenie wstępne. Jednocześnie w rejon ześrodkowania batalionu wysyła oficera sztabu z zadaniem dla dowódcy desantu oraz przedstawicieli pśt, którzy wspólnie ze sztabem batalionu planują załadowanie desantu oraz jego działania bojowe po lądowaniu.

6. CZAS NIEZBĘDNY NA PRZYGOTOWANIE DESANTOWANIA I DZIAŁAŃ BOJOWYCH TAKTYCZNEGO DESANTU ŚMIGŁOWCOWEGO W SILE WZMOCNIONEGO BATALIONU PLOTY

Potrzeba użycia taktycznego desantu śmigłowcowego może zaistnieć podczas podejmowania przez dowódcę armii decyzji do działań na kolejny dzień operacji, względnie może być podyktowana konkretną sytuacją taktyczno-operacyjną podczas realizacji przez wojska armii zadań w danym dniu operacji.

W pierwszym przypadku problem czasu niezbędnego na przygotowanie desantowania i działań bojowych po lądowaniu w zasadzie nie występuje. Ilość czasu od podjęcia decyzji o użyciu desantu do chwili rozpoczęcia desantowania jest bowiem stosunkowo duża i pozwala szczegółowo przygotować działania desantowe.

W drugim przypadku, kiedy zaistnieje doraźna potrzeba użycia taktycznego desantu śmigłowcowego - zarysowuje się ostro problem czasu. Z jednej strony bowiem konkretna sytuacja dyktuje potrzebę jak najszybszego użycia desantu, z drugiej zaś - konkretne możliwości w zakresie przygotowania desantowania pozwalają na jego użycie po upływie określonego czasu. Czas ten wynika z konieczności zrealizowania wielu, kolejno następujących po sobie przedsięwzięć planistyczno-organizacyjnych i przygotowawczych przez organa dowodzenia i wojska poszczególnych szczebli. Niektóre z przedsięwzięć mogą być realizowane równoległe z innymi i wówczas czas niezbędny na ich wykonanie nie będzie mieć istotniejszego znaczenia.

O sumarycznym czasie będą decydowały głównie takie przedsięwzięcia, jak: podjęcie decyzji przez dowódcę armii o użyciu desantu, przekazane zadań wszystkim wykonawcom, przygotowanie pułku śmigłowców transportowych do desantowania, zaplanowanie załadowania ludzi i sprzętu na śmigłowce oraz zorganizowanie działań bojowych na szczeblu batalionu.

W literaturze podaje się różne ilości czasu niezbędne na przygotowanie działań desantowych taktycznego desantu śmigłowcowego w sile wzmocnionego batalionu piechoty. Wynika z tego, że problem czasu jest problemem otwartym i wymaga dokładnego przebadania i sprawdzenia w czasie ćwiczeń doświadczalnych.

Wstępne badania wskazują, że na przygotowanie działań desantowych taktycznego desantu śmigłowcowego w operacji zaczepnej armii będzie potrzeba minimum 5-6 godzin w przypadku, gdy jego użycie będzie wynikało z potrzeb konkretnej sytuacji taktyczno-operacyjnej w danym dniu operacji /w tym: ok. 2 godz. na powzięcie decyzji i organizację desantu na szczeblu armii oraz 3-4 godz. na przygotowanie działań desantowych w batalionie/, a na przygotowania pśt - co najmniej 5 godz. Jednakże uważamy, że czas na przygotowanie

desantu /od momentu ostatecznego sprecyzowania terminu jego lądowania przez dowódcę armii do momentu jego lądowania/ może ulec znacznemu skróceniu w przypadku powzięcia decyzji o użyciu desantu podczas wypracowywania zadań w sztabie armii na kolejny dzień operacji.

7. MOŻLIWOŚCI POKONANIA OPL NIEPRZYJACIELA PODCZAS PRZELOTU TAKTYCZNEGO DESANTU ŚMIGŁOWCOWEGO

Pokonanie OPL nieprzyjaciela podczas przelotu taktycznego desantu śmigłowcowego oraz powrotu śmigłowców transportowych powinno być zrealizowane z możliwie najmniejszymi stratami. Osiągnięcie tego celu jest trudne, jeśli wziąć pod uwagę, że współczesne pole walki jest nasycone dużą ilością różnorodnych środków OPL, do których zaliczamy lotnictwo myśliwskie, przeciwlotnicze kierowane pociski rakietowe, artylerię przeciwlotniczą oraz broń strzelecką pododdziałów. Charakterystyczne dla współczesnego systemu OPL jest to, że prawie wszystkie środki /za wyjątkiem broni strzeleckiej wojsk/ pracują w oparciu o dane środków radiolokacyjnych.

Uważamy, że głównym problemem podczas przerzutu desantu będzie pokonanie przeciwdziałania naziemnych środków OPL /rakiet i artylerii przeciwlotniczej/ oraz samolotów myśliwskich nieprzyjaciela.

Z analizy możliwości wykrywania środków radiolokacyjnych nieprzyjaciela wynika, że istnieje duże prawdopodobieństwo uniknięcia wykrycia śmigłowców transportowych wykonujących lot na wysokości rzędu 30-50 m, co wpłynie w istotny sposób na obniżenie możliwości przeciwdziałania części jego środków OPL. Rozpatrując przeciwdziałanie naziemnych środków OPL i lotnictwa należy stwierdzić, że największe zagrożenie stwarzają przeciwlotnicze pociski rakietowe "Hawk" i "Redeye", wielolufowe automatyczne armaty kalibru od 20 do 40 mm zamontowane na pojazdach opancerzonych i kierowane

urządzeniami elektronicznymi, a także uzbrojone w karabiny maszynowe 12,7 mm /7,62 mm/ i armaty 20 mm transportery opancerzone i czołgi. Należy oczekiwać, że największe nasycenie wymienionych środków OPL nieprzyjaciela będzie w pobliżu linii styczności bojowej wojsk, w rejonach ześrodkowania, na rubieżach rozwinięcia w rejonach stanowisk dowodzenia, stanowisk ogniowych artylerii i stanowisk startowych rakiet. Wydaje się jednak, że nasycenie pola walki środkami OPL nie można rozpatrywać w ujęciu statycznym. Należy je widzieć głównie w ujęciu dynamicznym z uwagi na szybkie zmiany sytuacji, które będą powodować powstawanie luk w ugrupowaniu bojowym wojsk i naruszać system ognia środków OPL nieprzyjaciela. Należy się też liczyć, że ze względu na właściwości środków OPL oraz warunki terenowe nie można będzie zorganizować ciągłego systemu OPL na wysokościach poniżej 50 m. Przeciwdziałanie ogniowe wymienionych środków OPL na tych wysokościach w większości wypadków będzie więc przypadkowe, a czas jego trwania krótki. Prowadzenie ognia odbywać się będzie z zasady, po wzrokowym wykryciu lecących śmigłowców transportowych, przy pomocy celowników optycznych, systemem ognia towarzyszącego lub zaporowego.

Celem zmniejszenia skuteczności naziemnych środków OPL śmigłowce transportowe mogą wykonywać loty na małej wysokości i z dużą prędkością, w trudnych warunkach atmosferycznych i w nocy, właściwie wybierać trasę lotu, stosować manewr kursem oraz obezwładnić środki nieprzyjaciela przy użyciu własnego uzbrojenia pokładowego. Ponadto naziemne środki OPL nieprzyjaciela powinny być obezwładnione ogniem artylerii w granicach ich zasięgu, jak również przez lotnictwo myśliwsko-szturmowe i śmigłowce szturmowe.

Lot na małej wysokości, a szczególnie lot koszący jest najskuteczniejszym sposobem pokonania naziemnych środków OPL nieprzyjaciela. Mała wysokość lotu nie tylko utrudnia wykrycie i obserwację lecących śmigłowców, ale także utrudnia lub uniemoż-

liwia prowadzenia do nich ognia. Lot na wysokości 50 m ogranicza skuteczność pocisków kierowanych naprowadzanych radiolokacyjnie. Dla pozostałych środków ogniowych lot na wysokości 30 m ogranicza czas przygotowania do strzelania, stwarza duże prędkości kątowe względem stanowisk OPL i powoduje konieczność płaskiego prowadzenia ognia, co stwarza niebezpieczeństwo porażenia własnych wojsk. Duża prędkość lotu dodatkowo utrudnia prowadzenie skutecznego ognia, dlatego strefy zagrożenia należy przelatywać z możliwie największą prędkością, celem skrócenia czasu przebywania w zasięgu ognia. Miejsce przelotu linii styczności z nieprzyjacielem i lot nad jego terenem należy wybierać w miarę możliwości z dala od stanowisk przeciwlotniczych środków ogniowych, głównie nad terenami zalesionymi i bagnistymi, w lukach między pododdziałami oraz z ominięciem bronionych obiektów i rejonów. W czasie całego lotu nad terenem nieprzyjaciela trzeba stosować manewr zmiany kierunku lotu, utrudni to znacznie prowadzenie ognia przez broń strzelecką pododdziałów oraz artylerię przeciwlotniczą prowadzącą ogień za pomocą najprostszyc celowników. W sprzyjającej sytuacji należy też prowadzić ogień do naziemnych środków OPL wykorzystując własne uzbrojenie pokładowe, co zmniejszy skuteczności oddziaływania środków OPL nieprzyjaciela. Wykonanie lotu w nocy lub w trudnych warunkach atmosferycznych wyeliminuje przeciwdziałanie znacznej ilości naziemnych środków OPL, a tym samym zwiększy prawdopodobieństwo jej pokonania.

Na intensywność przeciwdziałania lotnictwa nieprzyjaciela wpływać będzie zaistniała sytuacja powietrzna, głównie stopień przewagi w powietrzu jednej ze stron. Z minimalnym przeciwdziałaniem lotnictwa nieprzyjaciela przeciw śmigłowcom transportowym należy się liczyć w tym przypadku, kiedy własna strona będzie

całkowicie panować w powietrzu. Przeciwdziałanie będzie miało inny charakter niż przy zwalczaniu lotnictwa uderzeniowego. Duża częstotliwość lotu śmigłowców /nie tylko wykonujących lot z desantem/ i wykonywanie zadań na małej wysokości stworzy dla lotnictwa przeciwnika niejasność sytuacji powietrznej. W związku z tym przeciwdziałanie może mieć charakter tylko lokalny i przypadkowy. W związku z tym, że śmigłowce transportowe będą wykonywały loty na wysokościach rzędu 30-50 km, brak ciągłego pola radiolokacyjnego na tej wysokości uniemożliwia naprowadzanie samolotów. Zawęzi to możliwości przeciwdziałania lotnictwa przeciwko naszym śmigłowcom i wprowadzi do przechwyceń raczej elementy przypadku. Wydaje się, że zwalczanie śmigłowców transportowych przez lotnictwo nieprzyjaciela będzie możliwe sposobem samodzielnego poszukiwania oraz z dyżurowania w powietrzu podczas przelotu śmigłowców przez strefę dyżurowania lub w jej pobliżu. Wykrycie śmigłowców transportowych nie będzie sprawą prostą i możliwości wzrokowego wykrycia będą uzależnione od przejrzystości powietrza pory dnia, ilości i podstawy chmur. W celu zmniejszenia skuteczności przeciwdziałania lotnictwa myśliwskiego nieprzyjaciela należy więc: wykonywać loty w trudnych warunkach atmosferycznych przy ograniczonej widzialności, w nocy oraz na małej wysokości, stosować manewr kursem i prędkością oraz używać własnych pokładowych środków ogniowych celem zakłócenia ataku nieprzyjaciela.

Sygnalizowane sposoby pokonywania przez śmigłowce transportowe przeciwdziałania środków OPL nieprzyjaciela świadczą o tym, że przy prawidłowej organizacji walki z tymi środkami, oraz zastosowaniu różnorodnych taktycznych przedsięwzięć zmierzających do obniżenia ich skuteczności - śmigłowce transportowe są w stanie pomyślnie dokonać przerzutu taktycznego desantu śmigłowcowego w operacji zaczepnej armii.

Załączniki:

- nr 1: Spis treści materiałów opracowywanych do sympozjum naukowego ASG WP na temat "Taktyczny desant śmigłowiec w operacji zaczepnej armii";

- nr 2: Wykaz tabel i schematów opracowywanych do sympozjum naukowego ASG WP na temat: "Taktyczny desant śmigłowiec w operacji zaczepnej armii".

KIEROWNIK ZESPOŁU

płk dr Tadeusz BENTKOWSKI

Wykonano w 60 egz.

Egz.nr 1-10 B.Gł.,OZS

Egz.nr 11-60 Kanc.tajna

Wyk. Zespół oficerów

Druk. W.R.

Nr ks. PF-812/PF-2329/WW

SPIS TREŚCI

materiałów opracowywanych do sympozjum naukowego w ASG WP
na temat: TAKTYCZNY DESANT ŚMIGŁOWCOWY W OPERACJI ZACZEPNEJ
ARMII

WSTĘP

I. WARUNKI WYKONANIA TAKTYCZNEGO DESANTU ŚMIGŁOWCOWEGO

II. OBIEKTY DZIAŁAŃ TAKTYCZNEGO DESANTU ŚMIGŁOWCOWEGO ORAZ MOŻLIWE PRZECIWDZIAŁANIE NIEPRZYJACIELA W CZASIE DESANTOWANIA I WALKI DESANTU

1. Charakterystyka obiektów działań taktycznych desantów śmigłowcowych w pasie natarcia armii
2. Ocena możliwego przeciwdziałania nieprzyjaciela w czasie desantowania i walki taktycznego desantu śmigłowcowego.

III. ROLA, CELE UŻYCIA ORAZ ZADANIA TAKTYCZNEGO DESANTU ŚMIGŁOWCOWEGO

IV. CHARAKTERYSTYKA ŚMIGŁOWCÓW TRANSPORTOWYCH ORAZ ZASADY ŁADOWANIA I WYŁADOWANIA LUDZI I SPRZĘTU BOJOWEGO

1. Charakterystyka śmigłowców transportowych
2. Zasady ładowania i wyładowania ludzi
3. Zasady ładowania i wyładowania sprzętu bojowego i środków materiałowych

V. MOŻLIWOŚCI ARMII W ZAKRESIE PRZERZUTU TAKTYCZNEGO DESANTU ŚMIGŁOWCOWEGO

1. Organizacja oraz możliwości oddziałów i pododdziałów śmigłowców w zakresie przerzutu desantu taktycznego
2. Perspektywy rozwoju uzbrojenia oraz organizacji oddziałów i pododdziałów śmigłowców

VI. SKŁAD, WYPOSAŻENIE, MOŻLIWOŚCI BOJOWE I PRZYGOTOWANIE

WZMOCNIONEGO BATALIONU PIECHOTY JAKO TAKTYCZNEGO DESANTU ŚMIGŁOWCOWEGO

1. Skład, wyposażenie i rozliczenie sił i środków batalionu piechoty oraz pododdziałów wzmocnienia wydzielonych do desantowania

2. Podstawowe warianty załadowania wzmocnionego batalionu piechoty na śmigłowce

3. Możliwości bojowe wzmocnionego batalionu piechoty jako taktycznego desantu śmigłowcowego

4. Przygotowanie batalionu piechoty oraz pododdziałów wzmocnienia do działań desantowych

VII. WYBRANE PROBLEMY PRZYGOTOWANIA DESANTOWANIA ORAZ DZIAŁAŃ BOJOWYCH TAKTYCZNEGO DESANTU ŚMIGŁOWCOWEGO

1. Wybór i charakterystyka rejonów załadowania i lądowania oraz trasy przelotu desantu

2. Zakres odpowiedzialności, metoda i treść pracy organów dowodzenia poszczególnych szczebli w przygotowaniu desantowania i działań bojowych taktycznego desantu śmigłowcowego

3. Czas niezbędny na przygotowanie desantowania i działań bojowych taktycznego desantu śmigłowcowego

VIII. WSPÓLDZIAŁANIE

1. Współdziałanie taktycznego desantu śmigłowcowego z lotnictwem

2. Współdziałanie taktycznego desantu śmigłowcowego z wojskami rakietowymi i artylerią

3. Współdziałanie taktycznego desantu śmigłowcowego z grupami specjalnymi i partyzantami

4. Współdziałanie taktycznego desantu powietrznego z oddziałami wydzielonymi

IX. ZABEZPIECZENIE TAKTYCZNEGO DESANTU ŚMIGŁOWCOWEGO PODCZAS

DESANTOWANIA I W REJONIE DZIAŁAŃ BOJOWYCH

1. Zabezpieczenie działań bojowych: rozpoznanie, OPBMar, ubezpieczenie, maskowanie, walka radioelektroniczna, zabezpieczenie inżynieryjne, tyłowe i topograficzne

2. Przygotowanie przelotu i lądowania desantu przez wojska rakietowe i artylerię

3. Zabezpieczenie lotnicze

4. Obrona przeciwlotnicza

X. DOWODZENIE TAKTYCZNYM DESANTEM ŚMIGŁOWCOWYM

XI. PROWADZENIE DZIAŁAŃ DESANTOWYCH PRZEZ TAKTYCZNY DESANT ŚMIGŁOWCOWY

1. Desantowanie taktycznego desantu śmigłowego: załadowanie, przelot, lądowanie

2. Prowadzenie działań bojowych przez taktyczny desant śmigłowy po lądowaniu

ZAKOŃCZENIE

OPRACOWAŁ

płk dr. Tadeusz BENTKOWSKI

WYKAZ TABEL I SCHEMATÓW

opracowywanych do sympozjum naukowego ASG WP na temat:

TAKTYCZNY DESANT ŚMIGŁOWCOWY W OPERACJI ZACZEPNEJ ARMII

1. Rozliczenie sił i środków bp oraz pododdziałów wzmocnienia przeznaczonych do desantowania - tabela
2. Organizacja i wyposażenie pót AL - schemat
3. Organizacja i wyposażenie plwl armii - schemat
4. Organizacja i wyposażenie eskadry /dywizyjnej/ plwl
5. Dane taktyczno-techniczne śmigłowców transportowych: Mi-2, Mi-4, Mi-6, Mi-8, Mi-10 - tabela
6. Podstawowe warianty załadunku ludzi, środków materiałowych i sprzętu bojowego na różne typy śmigłowców - tabele i schematy
7. Schemat rejonu załadunku taktycznego desantu śmigłowcowego.
8. Schemat rejonu wylądowania taktycznego desantu śmigłowcowego
9. Tabela załadunku sił i środków wzmocnionego bp do śmigłowców
10. Ugrupowanie śmigłowców transportowych w czasie lotu z desantem - schemat
11. Kalkulacja czasu niezbędnego na przygotowanie desantowania i działań bojowych taktycznego desantu śmigłowcowego - grafik wykonany przy pomocy metody analizy sieciowej
12. Zależność profilu lotu śmigłowców od warunków terenowych - schematy
13. Zależność profilu lotu śmigłowców od charakteru OPL nieprzyjaciela - schematy

14. Sposób zabezpieczenia przelotu i lądowania taktycznego desantu przez LMSz - schemat
15. Obiekty działań LMSz w ramach zabezpieczenia desantowania taktycznego desantu śmigłowego - schemat
16. Podział i narastanie sił LM w osłonie taktycznego desantu śmigłowego - schemat
17. Przykładowe rozmieszczenie stref dyżurowania i patrolowania LM podczas osłony taktycznego desantu śmigłowego - schemat
18. Przykładowy schemat osłony desantu przez LM poza własnym polem radiolokacyjnym - schemat
19. Tabela długości dyżurowania w strefie samolotów myśliwskich
20. Zasięgi środków radiowych i radiotechnicznych - tabela
21. Rozliczenie potrzebnego czasu osłony desantowania taktycznego desantu śmigłowego - tabela
22. Dane taktyczno-techniczne środków OPL nieprzyjaciela - tabela
23. Możliwości środków OPL nieprzyjaciela w zwalczaniu śmigłowców podczas przelotu /możliwości rakiet plot, samolotów LM, dział plot/ - schematy, tabele
24. Możliwości śmigłowców w zakresie pokonania stref ognia rakiet plot i dział plot oraz przeciwdziałania LM nieprzyjaciela - schematy i tabele
25. Plan użycia taktycznego desantu śmigłowego w operacji zaczepnej armii - schemat i legenda
26. Tabela do legendy planu operacji zaczepnej frontu .
"Użycie taktycznych desantów powietrznych w zadaniu bliższym frontu"
27. Zarządzenie bojowe armii dla dywizji do wykonania taktycznego desantu śmigłowego - wzór

28. Zarządzenie bojowe dywizji do wykonania taktycznego desantu śmigłowcowego - wzór

29. Decyzja dowódcy bp do prowadzenia działań bojowych po lądowaniu - schemat

30. Rozkaz bojowy dowódcy bp do działań desantowych - wzór

31. Schematy działań taktycznego desantu śmigłowcowego w operacji zaczepnej armii w celu:

a/ zniszczenia obiektów /środków napadu jądrowego, SD, składów itp./;

b/ opanowanie i utrzymanie obiektów /lotnisk, węzłów dróg, przepraw przez przeszkody wodne, przejść w górach, między jeziorami, odcinków wybrzeża itp./.

32. Schemat organizacji dowodzenia i łączności taktycznym desantem śmigłowcowym w operacji zaczepnej armii

33. Przykłady historyczne użycia taktycznych desantów powietrznych przy użyciu śmigłowców w działaniach wojennych w Korei, Wietnamie i na Bliskim Wschodzie.

OPRACOWAŁ:

/-/ płk dr Tadeusz BENTKOWSKI

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIOWEJ
KADRY SZTABU GŁÓWNEGO
Im. gen. broni K. Świerczewskiego

PF 38570